

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2023/76/-НА-СТА-ТШЗ

ТӨВ АЙМГИЙН ӨНДӨРШИРЭЭТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗРЫН 2022 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2023 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитор Г.Баянжаргал

Утас: 70273204 Цахим хаяг: bayanjargalg@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.open.audit.mn

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	12
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	17
4.1 Ерөнхий зүйл	17
4.2 Материаллаг байдал	17
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	17
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	17
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	18
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	18
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	18
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	19
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	19
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА,ЗӨРЧЛИЙН НЭГТГЭЛ	21
6.1 Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл	21
6.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл	21
6.3 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	22

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ХХААГ	Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2023.02.25 № 01/140
танай _____-ны № _____-т

ТӨВ АЙМГИЙН ӨНДӨРШИРЭЭТ
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗРЫН ДАРГА Г.ЦЭЦЭГМАА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна.

Шалгагдагч байгууллагын санхүүгийн тайлангаас бусад тайлан мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлттэй танилцсан болно.

Чанарын менежментийн тогтолцоо "ISO 9001:2015 олон улсын стандартыг сумын Засаг даргын тамгын газарт нэвтрүүлэх бэлтгэл ажлын хүрээнд албан хаагчдын ажлын байрны эмх цэгцгийг сайжруулж өрөө тасалгааны урсгал засварт 12,000.0 мянган төгрөг, компьютер тоног төхөөрөмжийг шинэчлэхэд 16,374.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Аудитын гол асуудал

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газар нь аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны 5 дугаар сарын 19-ний өдрийн 9 дүгээр хуралдааны 03 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Газар өмчлүүлэх, эзэмшүүлэх, ашиглуулах дуудлага худалдааны орлогыг төвлөрүүлэх зарцуулах, тайлагнах журам"-ын дагуу 9,500.0 мянган төгрөгийг нэмэлт санхүүжилтийн дансаар дамжуулан орлого авч, сумын Засаг даргын 2022 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн А/174 дугаар

захирамж, Засаг даргын Тамгын газрын даргын 2022 оны 11 дүгээр сарын 04-ний өдрийн А/34, А/35 дугаар тушаалуудаар захиран зарцуулсан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ. Тус санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй болно

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	98,563,408.34	107,897,458.34
33	АВЛАГА	00.00	45,000.00
335	Бусад авлага	00.00	45,000.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	00.00	45,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	98,563,408.34	107,852,458.34
351	Түүхий эд материал	2,784,500.00	15,963,750.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	2,784,500.00	15,963,750.00
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	9,891,500.00	1,946,000.00
354	Хангамжийн материал	47,297,408.34	57,882,708.34
35410	Бичиг хэргийн материал	1,390,300.00	2,135,600.00
35420	Аж ахуйн материал	22,571,423.90	20,985,723.90
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	11,470,000.00	21,095,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	56,600.00	357,300.00
35450	Барилгын засварын материал	1,645,000.00	1,645,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	10,164,084.44	11,664,084.44
35500	Биологийн хөрөнгө	7,720,000.00	7,720,000.00
35600	Мал амьтад	30,870,000.00	24,340,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	936,680,538.54	1,054,076,333.97
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	936,680,538.54	1,054,076,333.97
392	Биет хөрөнгө	919,496,498.54	1,037,185,303.97
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	756,672,696.00	769,753,596.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-152,946,952.61	-181,650,892.83
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	174,742,519.00	339,172,835.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-102,775,152.94	-127,948,446.10
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	73,712,353.00	84,448,850.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-27,668,309.61	-39,439,571.78
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	18,687,342.30	17,730,542.30
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-7,186,251.57	-9,242,077.14
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	98,756,054.00	98,756,054.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-16,406,799.16	-18,642,733.48
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	217,243,192.00	240,357,192.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-113,334,191.87	-136,110,044.00
393	Биет бус хөрөнгө	17,184,040.00	16,891,030.00
39301	Програм хангамж	2,135,100.00	2,135,100.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-963,060.00	-1,256,070.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	16,012,000.00	16,012,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,035,243,946.88	1,161,973,792.31
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,035,243,946.88	1,161,973,792.31
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,035,243,946.88	1,161,973,792.31
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	425,137,525.38	425,137,525.38
51101	Өмч: - төрийн	425,137,525.38	425,137,525.38
512	Хуримтлагдсан үр дүн	412,594,764.37	539,324,609.80
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	420,391,902.98	412,594,764.37
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-7,797,138.61	126,729,845.43
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	197,511,657.13	197,511,657.13
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,035,243,946.88	1,161,973,792.31

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	507,425,818.19	709,852,809.19
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	140,519,744.19	312,093,566.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	138,881,994.19	309,543,566.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	138,881,994.19	142,861,750.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	36,811,098.19	00.00
1200043	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих	17,725,300.00	90,770,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	84,345,596.00	52,091,750.00
120009	Бусад орлого	00.00	166,681,816.00
122	Тусламжийн орлого	1,637,750.00	2,550,000.00
122001	Хандив тусламж /дотоод/	1,637,750.00	2,550,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	366,906,074.00	397,759,243.19
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	16,307,674.00	44,759,343.19
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	16,307,674.00	19,912,942.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	00.00	24,846,401.19
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	350,598,400.00	352,999,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	350,598,400.00	352,999,900.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	515,222,946.80	579,377,929.99
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	506,222,946.80	579,377,929.99
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	469,768,204.92	521,172,625.97
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	227,535,165.37	206,044,713.31
210101	Үндсэн цалин	227,535,165.37	161,283,484.49
210102	Нэмэгдэл	00.00	39,412,390.92
210104	Урамшуулал	00.00	4,785,926.90
210105	Гэрээт ажлын хөлс	00.00	562,911.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	29,031,301.91	25,537,003.26
210201	Тэтгэврийн даатгал	22,672,295.51	17,618,801.55
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,696,612.99	2,060,447.24
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,357,290.74	1,648,357.77
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	300,463.90	372,423.24
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,004,638.77	3,836,973.46
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	23,887,534.00	23,853,556.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,840,034.00	2,959,260.00
210302	Түлш, халаалт	20,047,500.00	20,894,296.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	63,930,407.40	59,022,938.60
210401	Бичиг хэрэг	2,292,140.00	2,680,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	19,336,167.40	20,906,838.60
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,235,000.00	4,235,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,080,000.00	2,515,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	36,987,100.00	28,685,200.00
2105	Нормативт зардал	799,400.00	00.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	799,400.00	00.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	318,000.00	15,520,000.00
210604	Урсгал засвар	318,000.00	15,520,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,398,000.00	4,934,900.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,398,000.00	4,934,900.00

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,401,452.00	28,020,466.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,765,902.00	26,737,976.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	320,000.00	432,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	00.00	361,550.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	216,550.00	371,940.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	99,000.00	117,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	119,466,944.24	158,239,048.80
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	24,813,729.63	55,676,362.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	130,000.00	00.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	94,523,214.61	102,562,686.80
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	36,454,741.88	58,205,304.02
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	11,253,200.00	22,692,400.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	00.00	5,153,200.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	11,253,200.00	6,541,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	10,998,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	25,201,541.88	35,512,904.02
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	25,201,541.88	35,512,904.02
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	9,000,000.00	00.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	9,000,000.00	00.00
221001	Их засвар	9,000,000.00	00.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	-7,797,128.61	130,474,879.20
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	10.00	3,745,033.77
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	10.00	3,745,033.77
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-10.00	-3,745,033.77
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	-7,797,138.61	126,729,845.43

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	423,080,222.19	488,529,243.19
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	56,174,148.19	90,770,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	54,536,398.19	90,770,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	54,536,398.19	90,770,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	36,811,098.19	90,770,000.00
1200043	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих	17,725,300.00	90,770,000.00
122	Тусламжийн орлого	1,637,750.00	00.00
122001	Хандив тусламж /дотоод/	1,637,750.00	00.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	366,906,074.00	397,759,243.19
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	16,307,674.00	44,759,343.19
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	16,307,674.00	19,912,942.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	00.00	24,846,401.19
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	350,598,400.00	352,999,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	350,598,400.00	352,999,900.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	423,080,222.19	464,455,543.19
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	423,080,222.19	464,455,543.19
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	386,625,480.31	406,250,239.17
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	227,535,165.37	206,044,713.31
210101	Үндсэн цалин	145,008,333.21	161,491,215.92
210102	Нэмэгдэл	49,964,047.35	39,401,466.69
210104	Урамшуулал	32,562,784.81	4,589,119.70
210105	Гэрээт ажлын хөлс	00.00	562,911.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	29,031,301.91	25,537,003.11
210201	Тэтгэврийн даатгал	22,672,295.28	17,585,200.72
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,696,613.44	2,068,847.24
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,357,290.68	1,665,157.77
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	300,463.80	374,103.24
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,004,638.71	3,843,694.14
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	23,887,534.00	23,853,556.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,840,034.00	3,241,456.00
210302	Түлш, халаалт	20,047,500.00	20,612,100.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	22,652,576.40	29,453,386.00
210401	Бичиг хэрэг	2,384,700.00	3,042,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	14,952,876.40	19,660,886.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,235,000.00	4,235,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,080,000.00	2,515,000.00
2105	Нормативт зардал	799,400.00	00.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	799,400.00	00.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	838,000.00	20,499,500.00
210604	Урсгал засвар	838,000.00	20,499,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,398,000.00	4,934,900.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,398,000.00	4,934,900.00

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	23,225,383.00	27,336,866.15
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	22,589,833.00	26,054,376.15
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	320,000.00	432,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	00.00	361,550.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	216,550.00	371,940.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	99,000.00	117,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	56,258,119.63	68,590,314.60
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	56,128,119.63	68,590,314.60
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	130,000.00	00.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	36,454,741.88	58,205,304.02
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	11,253,200.00	22,692,400.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	00.00	5,153,200.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	11,253,200.00	6,541,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	10,998,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	25,201,541.88	35,512,904.02
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	25,201,541.88	35,512,904.02
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	00.00	24,073,700.00
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	00.00	00.00
4	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)	00.00	00.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	00.00	24,073,700.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	00.00	24,073,700.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	00.00	24,073,700.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	00.00	24,073,700.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	00.00	-24,073,700.00
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	00.00	00.00
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	00.00	00.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	425,137,525.38	197,511,657.13	420,391,902.98	00.00	1,043,041,085.49
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	425,137,525.38	197,511,657.13	420,391,902.98	00.00	1,043,041,085.49
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C07	Тайланг үеийн үр дүн	00.00	00.00	-7,797,138.61	00.00	-7,797,138.61
C08	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	425,137,525.38	197,511,657.13	412,594,764.37	00.00	1,035,243,946.88
D01	2022 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	425,137,525.38	197,511,657.13	412,594,764.37	00.00	1,035,243,946.88
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	425,137,525.38	197,511,657.13	412,594,764.37	00.00	1,035,243,946.88
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайланг үеийн үр дүн	00.00	00.00	126,729,845.43	00.00	126,729,845.43
D09	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	425,137,525.38	197,511,657.13	539,324,609.80	00.00	1,161,973,792.31
		425,137,525.38	197,511,657.13	539,324,609.80	00.00	1,161,973,792.31

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Өмнөх оны		Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	368,579,300.00	368,323,700.00	443,769,900.00	427,854,397.17
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	368,579,300.00	368,323,700.00	443,769,900.00	427,854,397.17
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	357,326,100.00	343,925,920.31	426,228,700.00	410,315,197.17
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	227,661,900.00	227,535,165.37	212,505,100.00	206,044,713.31
210101	Үндсэн цалин	157,056,300.00	145,008,333.21	166,704,200.00	161,491,215.92
210102	Нэмэгдэл	38,097,000.00	49,964,047.35	45,800,900.00	39,401,466.69
210104	Урамшуулал	00.00	00.00	00.00	4,589,119.70
210105	Гэрээт ажлын хөлс	32,508,600.00	32,562,784.81	00.00	562,911.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	30,734,200.00	29,031,301.91	28,688,200.00	25,537,003.11
210201	Тэтгэврийн даатгал	21,627,800.00	20,466,045.98	20,188,000.00	17,585,200.72
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,276,600.00	2,294,644.17	2,125,100.00	2,068,847.24
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,821,300.00	1,820,296.68	1,700,000.00	1,665,157.77
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	455,300.00	404,574.03	425,000.00	374,103.24
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,553,200.00	4,045,741.05	4,250,100.00	3,843,694.14
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	24,546,300.00	22,766,247.00	24,546,300.00	23,853,556.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,161,400.00	2,718,747.00	3,161,400.00	3,241,456.00
210302	Түлш, халаалт	21,384,900.00	20,047,500.00	21,384,900.00	20,612,100.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	22,625,700.00	21,514,826.40	25,175,700.00	25,117,700.00
210401	Бичиг хэрэг	3,052,500.00	2,384,700.00	2,552,500.00	2,552,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	13,815,200.00	13,815,126.40	15,815,200.00	15,815,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,258,000.00	4,235,000.00	4,258,000.00	4,235,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутг	1,500,000.00	1,080,000.00	2,550,000.00	2,515,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	212,500.00	838,000.00	20,500,000.00	20,499,500.00
210604	Урсгал засвар	212,500.00	838,000.00	20,500,000.00	20,499,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,610,600.00	2,398,000.00	4,962,100.00	4,934,900.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,610,600.00	2,398,000.00	4,962,100.00	4,934,900.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	817,500.00	635,550.00	30,532,300.00	27,336,866.15
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр	00.00	00.00	29,153,000.00	26,054,376.15
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	320,000.00	320,000.00	432,000.00	432,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	133,000.00	00.00	428,000.00	361,550.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	236,500.00	216,550.00	391,300.00	371,940.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	128,000.00	99,000.00	128,000.00	117,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	45,480,900.00	39,206,829.63	79,319,000.00	76,990,958.60
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	45,480,900.00	39,206,829.63	79,319,000.00	76,990,958.60
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	11,253,200.00	11,253,200.00	17,541,200.00	17,539,200.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	11,253,200.00	11,253,200.00	17,541,200.00	17,539,200.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	11,253,200.00	11,253,200.00	6,541,200.00	6,541,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	00.00	11,000,000.00	10,998,000.00
	ЗАРДЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	368,579,300.00	368,323,700.00	443,769,900.00	427,854,397.17
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	368,579,300.00	368,323,700.00	443,769,900.00	427,854,397.17
132001	Орон нутгийн төсвөөс	350,598,400.00	350,598,400.00	352,999,900.00	337,084,397.17
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	17,980,900.00	17,725,300.00	90,770,000.00	90,770,000.00
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	17,980,900.00	17,725,300.00	90,770,000.00	90,770,000.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00	00.00	00.00	00.00
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	00.00	00.00	00.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	1	1
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	1	1
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	23	23	23	23
620001	Удирдах ажилтан	7	7	7	7
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	7	7	7	7
620003	Үйлчлэх ажилтан	9	9	9	9

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	42,699,560.00	25,161,942.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	42,699,560.00	25,161,942.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	42,699,560.00	20,008,742.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,121,287.00	00.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,121,287.00	00.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,137,750.00	4,335,686.00
210401	Бичиг хэрэг	00.00	490,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,137,750.00	3,845,686.00
2105	Нормативт зардал	799,400.00	00.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	799,400.00	00.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	17,051,290.00	15,673,056.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	16,921,290.00	15,673,056.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	130,000.00	00.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	00.00	5,153,200.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	00.00	5,153,200.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	00.00	5,153,200.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	42,699,560.00	25,161,942.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	42,699,560.00	25,161,942.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	17,945,424.00	6,708,886.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	24,754,136.00	3,368,056.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	00.00	15,085,000.00
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	0.00	0.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	0.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газар нь Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 67 дугаар зүйлийн 67.1-д “Аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн Засаг даргын ажлын алба нь тамгын газар байх бөгөөд доор дурдсан чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ” гэж заасны дагуу 67.1.1-67.1.8-д заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлдэг, Төв аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллага юм.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын ЗДТГ нь сумын Засаг даргатай 2022 оны байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 5 зорилтын хүрээнд 25 хэрэгжүүлэх арга хэмжээтэй баталснаас хэрэгжилт 85,6 %-тай дүгнэгдсэн байна.

Ногоон хөгжил-Баялаг бүтээгчдийг дэмжих жил 2022 урианы жилийн ажлын төлөвлөгөөнд хагас, бүтэн жилээр хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийж, 85,6 %-тай хэрэгжүүлсэн байна.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын ЗДТГ-ын даргын 2022 оны 01 дүгээр сарын 03-ны өдрийн Б/01 тушаалаар удирдах 7, гүйцэтгэх 7, үйлчилгээний 9, нийт 23 орон тоотой баталж, үйл ажиллагаагаа явуулсан байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын ЗДТГ нь үйл ажиллагаандаа олон улсын чанарын менежментийн тогтолцоо ISO стандартыг нэвтрүүлэхээр “Менежмент ба арга зүйн төв” ТББ-тай гэрээ байгуулан ажилласан байна.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын ЗДТГ нь төсвийн шууд захирагчийн хувьд дараах хуулийн хүрээнд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагааг эрхлэн гүйцэтгэж байна. Үүнд:

- Төсвийн тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
- Хөдөлмөрийн тухай хууль
- Шилэн дансны тухай хууль
- Монгол Улсын 2022 оны Төсвийн тухай хууль
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль
- Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын хууль

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд буюу хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн өөрчлөлттэй холбоотойгоор Өндөрширээт сумын ЗДТГ нь хөдөлмөрийн дотоод журам болон холбогдох баримт бичигт орсон өөрчлөлтийг тусган мөрдөж байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Төлөвлөлтийн үе шатанд дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын ЗДТГ нь 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллага нь 2018 онд аймгийн хэмжээнд батлагдсан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг санхүүгийн үйл ажиллагаандаа мөрдөж байгаа ба тус бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцээгүй бөгөөд шинээр нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулах шаардлагатай байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын ЗДТГ нь 2022 оны санхүүгийн тайлангаа Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна. Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 126,729.9 мянган төгрөгөөр буюу 12,2 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/			
Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	0	0	0
Урьдчилгаа	0	0	0
Авлага	0	45.0	45.0
Бараа материал	98,563.4	107,852.5	9,289.1
Үндсэн хөрөнгө	936,680.5	1,054,076.3	117,395.8
Нийт хөрөнгө	1,035,243.9	1,161,973.8	126,729.9
Өр төлбөр	0	0	0
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,035,243.9	1,161,973.8	126,729.9
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,035,243.9	1,161,973.8	126,729.9

Дээрх хүснэгтээс харахад: Тайлант онд 45.0 мянган төгрөгийн авлага үүссэн байна.

Бараа материалын дансны эхний үлдэгдэл 98,563.4 мянган төгрөг, төсвийн хөрөнгөөр 57,322.4 мянган төгрөгийн бараа материал худалдан авч, ХХААГ-аас 5,000.0 мянган төгрөгийн 20 хурган хуц, нас дэвшил, төлийн орлогоор 1,000.0 мянган төгрөгийн мал амьтад, орон нутгийн хөгжлийн сангаас 2,550.0 мянган төгрөгийн ногоон тэжээл, 15,443.3 мянган төгрөгийн ахуйн үйлчилгээ, уурын зуух, соёлын төвийн барилгын засварын зураг төсөв, хэмжилтийн зураг, нийт 23,993.3 мянган төгрөгийн бараа материалыг үнэ төлбөргүйгээр хүлээн авч, 69,515.9 мянган

төгрөгийн бараа материалыг зарцуулж, 2,930.7 мянган төгрөгийн бусад хангамжийн материал, аж ахуйн материалыг актлаж устгаснаар бараа материалын эцсийн үлдэгдэл 107,432.5 мянган төгрөг болж, 9,289.1 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Өвөлжилтийн байдлыг хангах зорилгоор малын ногоон тэжээл 2,550.0 мянган төгрөгөөр, ХХААГ-аас 5,000.0 мянган төгрөгийн хуц авсан, ахуйн үйлчилгээ, уурын зуух, соёлын төвийн барилгын засварын зураг төсөв, хэмжилтийн зураг 15,443.3 мянган төгрөгөөр бэлгэсэн зэрэг нь бараа материалын өсөлтөд нөлөөлсөн байна.

Үндсэн хөрөнгийн дансны эхний үлдэгдэл 1,357,961.3 мянган төгрөг, төсвийн хөрөнгөөр 27,521.7 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж, тавилга эд хогшил бэлтгэж, сумын Засаг даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 27-ны А/186 дугаар захирамжаар ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдсэн 15,000.0 мянган төгрөгийн гэрэлтүүлэг, 14,500.0 мянган төгрөгийн өндөрлөг хаалганы засварын сайжруулалт, аймгийн Цагдаагийн газраас 4,500.0 мянган төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, ХХААГ-аас шинэ хөдөө төслийн хүрээнд 56,309.1 мянган төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, 105,872.7 мянган төгрөгийн хадлан тэжээл бэлтгэх иж бүрдэл багц тоног төхөөрөмж, нийт 196,181.8 мянган төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүйгээр орлого авч, 13,298.6 мянган төгрөгийн хогны хашаа, мотоцикль, бусад тоног төхөөрөмж, тавилга хэрэгсэл акталж устгаснаар, үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 1,568,336.2 мянган төгрөг болсон байна.

Тайлант оны хөрөнгийн элэгдлийн зардал 102,562.7 мянган төгрөгөөр бүртгэж, хөрөнгийн үлдэгдэл өртөг 117,395.8 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1,161,973.8 мянган төгрөг болж 126,729.8 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 367,969.8 мянган төгрөг, зарлагыг 367,969.8 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын ЗДТГ-ын хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 23,924.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж, сумын ИТХ-ын 2021 оны 32 дугаар тогтоолоор 391,893.8 мянган төгрөгийн төсөв 2022 оны санхүүгийн жилд зарцуулж, орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэхээр баталсан байна.

Тайлант хугацаанд сумын ИТХ-ын 2022 оны 7 дугаар сарын 04-ний өдрийн хуралдааны 05 тоот тогтоолоор урсгал зардлыг 443,769.9 мянган төгрөгөөр, зардал санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг сумын шилжих үлдэгдлээс 127,427.1 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 352,999.9 мянган төгрөг, нийт 443,769.9 мянган төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр тодотгож баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант оны батлагдсан төсөв 391,893.8 мянган төгрөгийг 51,876.1 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж 1 удаа тодотгосон байна. Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага хөтөлбөрийн 7 арга хэмжээг санхүүжүүлэх 441,219.9 мянган төгрөг, хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлага хөтөлбөрийн 1 арга хэмжээг санхүүжүүлэх 2,550.0 мянган төгрөг, нийт 443,769.9 мянган төгрөгийн зардлыг, орон нутгийн төсвөөс 352,999.9 мянган төгрөг, шилжих үлдэгдлээс 90,770.0 мянган төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр баталсны дагуу

гүйцэтгэлээр зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 100 хувь олгож, оны эцэст зарцуулаагүй үлдэгдэл 15,915.5 мянган төгрөгийг төсөвт татан төвлөрүүлсэн байна.

Тайлант хугацааны төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 427,854.4 мянган төгрөг буюу 96,4 хувьтай байгаа нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажиллаж, цалингийн зардлаас 6,460.4 мянган төгрөг, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардлаас 3,151.2 мянган төгрөг, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлаас 692.7 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлэх бараа үйлчилгээний зардлаас 3,195.4 мянган төгрөг нийт 15,915.5 мянган төгрөгийн зарцуулаагүй үлдэгдлийг татан төвлөрүүлсэнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	/мянган төгрөгөөр/		
			Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	70106-Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 80101- Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	311,537.6	302,614.8	8,922.8	97.1%
2	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 80103- Гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээ	39,896.1	35,201.6	4,694.5	76.5%
3	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 80106- Баг, хорооны үйл ажиллагааны зардал	50,745.0	48,844.9	1,900.1	96.3%
4	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 80802- Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал	17,541.2	17,539.2	2.0	100%
5	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 81701- Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх	1,500.0	1,500.0	0	100%
6	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 81102- Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	15,000.0	14,638.9	361.1	97.6%
7	70106- Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага 82801- Улсын их баяр наадам	5,000.0	5,000.0	0	100%
8	71411- Хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлага 82212- Хур хог хаягдал, орчны бохирдол	2,550.0	2,515.0	35.0	98.6%
	Дүн	443,769.9	427,854.4	15,915.5	96.4%

Сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны 7 дугаар сарын 04-ний өдрийн 05 дугаар тогтоолоор орон нутгийн төсвийн шилжих үлдэгдлээр хийгдэх төсөл, арга хэмжээний жагсаалтад Төрийн албан хаагчийн нийгмийн баталгааг хангах, ажиллах нөхцөлийг сайжруулах арга хэмжээний зардалд 20,170.0 мянган төгрөг, урсгал засвар тоног төхөөрөмжийн зардалд 19,000.0 мянган төгрөг, нийт 39,170.0 мянган төгрөгийг тодотголоор батлуулж, өрөө тасалгааны урсгал засварт 12,000.0 мянган төгрөг, төрийн албан хаагчдын эрт илрүүлэг, үзлэг шинжилгээний хөнгөлөлтөд 2,047.0 мянган төгрөг, машин техникийн урсгал засварт 3,800.0 мянган төгрөг, албан хаагчдын компьютер тоног төхөөрөмжийг шинэчлэхэд 16,374.0 мянган төгрөг зарцуулсан байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын ЗДТГ нь 2022 онд нэмэлт санхүүжилтийн дансанд аймгийн ЗДТГ-аас малын гоц халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх шатахууны зардалд 1,555.7 мянган төгрөг, биотехникийн арга хэмжээнд 1,500.0 мянган төгрөг, сонгуулийн үр дүнд ажлаас чөлөөлөгдсөн улс төрийн албан хаагчийн нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулалд 5,153.2 мянган төгрөг, газрын дуудлага худалдаанаас 9,500.0 мянган төгрөг, статистикийн хэлтсээс ээлжит тооллогын болон тандалт судалгааны зардалд 3,302.1 мянган төгрөг, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас ажил зуучлалын зардалд 66.0 мянган төгрөг, цахим тендерийн хураамж 308.0 мянган төгрөг, усны үнэнд 659.4 мянган төгрөг, өвсний үнэнд 7,471.0 мянган төгрөг, өөрийн орлого 687.0 мянган төгрөг, хөдөө аж ахуйн зориулалтаар газар түрээслүүлсний орлого 2,500.0 мянган төгрөг, өмнөх оны татан төвлөрүүлсэн нэмэлт санхүүжилтийн орлого 12,056.9 мянган төгрөг, нийт 44,759.3 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлсэн байна.

Нэмэлт санхүүжилтийн данснаас малын гоц халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх шатахууны зардалд 1,555.7 мянган төгрөг, хэвлэмэл хуудас хэвлүүлэхэд 490.0 мянган төгрөг, шатахууны зардалд 2,356.0 мянган төгрөг, сонгуулийн үр дүнд ажлаас чөлөөлөгдсөн улс төрийн албан хаагчийн нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулалд 5,153.2 мянган төгрөг, тооллого судалгааны арга хэмжээнд 3,302.1 мянган төгрөг, хүндэтгэл үзүүлэх болон барилдаан зохион байгуулах арга хэмжээнд 2,850.0 мянган төгрөг, барилгын урсгал засварт 3,300.0 мянган төгрөг, тээврийн хэрэгслийн засварын зардалд 6,155.0 мянган төгрөг, нийт 25,161.9 мянган төгрөгийг зарцуулж, тайлант онд зарцуулаагүй 19,912.9 мянган төгрөгийг татан төвлөрүүлж тайлагнасан байна.

Нэмэлт санхүүжилтийн орлого, зардлыг зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.5 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тус төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт хоёр хөтөлбөрийн найман арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Хүснэгт 3. Төсөл хөтөлбөрийн арга хэмжээний хүрэх үр дүн, биелэлт

/мянган төгрөгөөр/						
№	Хөтөлбөр	Хэрэгжих хугацаа	Хүрэх үр дүн	Хэрэгжилтийн явц	Зарцуулах төсөв	Зарцуулсан
1	70106-Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	2022.01.01-2022.12.31	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	Хэрэгжсэн, биелэлт 96.4%	441,219.9	425,339.4
2	71411- Хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлага	2022.01.01-2022.12.31	Хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлага	Хэрэгжсэн, биелэлт 98.6%	2,550.0	2,515.0
Нийт төсвийн дүн					443,769.9	427,854.4

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын 70106 хөтөлбөр 96,4% буюу 15,880.5 мянган төгрөгөөр дутуу хэрэгжсэн нь 80101 арга хэмжээний үндсэн үйл ажиллагааны зардал 97,1 хувьтай, 80103 арга хэмжээний гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээний зардал 76,5 хувьтай, 80106 арга хэмжээний баг хорооны ажил, үйлчилгээний зардал 96,3 хувьтай гүйцэтгэл гарснаас хамаарсан байна. Мөн 71411 хөтөлбөр нь 98,6 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Г.Баянжаргал гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг 2023 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 03/02 тоот албан бичгээр Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны баталсан төсвийн нийт зарлагыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1,5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн батлагдсан төсвийн нийт зарлага 443,769.9 мянган төгрөгөөс 1,5 хувиар буюу 6,656.5 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 4,992.4 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тус байгууллага авч хэрэгжүүлсэн ажлын тайланг 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлантай хамт хавсаргаж ирүүлсэн. Үүнд:

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажиллаж, цалингийн зардлаас 6,460.4 мянган төгрөг, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардлаас 3,151.2 мянган төгрөг, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлаас 692.7 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлэх бараа үйлчилгээний зардлаас 3,195.4 мянган төгрөг нийт 15,915.5 мянган төгрөгийн зарцуулаагүй үлдэгдлийг татан төвлөрүүлсэн байна.

Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын албан хаагчдад 2022 онд Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлд заасны дагуу гар утасны зардал, ээлжийн амралтаараа дотоодын амралт, сувиллын газарт, эсхүл өөрийн болон эхнэр /нөхөр/-ийн төрсөн нутагт амрах тохиолдолд түүний очих, ирэх замын зардал, хэвлэлийн төлбөр олгоогүй байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх

дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг шалгахад Тендер шалгаруулсан худалдан авах ажиллагааны 1 мэдээлэл, цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 19 орлогын, 9 зарлагын мөнгөн гүйлгээнээс зарлагын 1 гүйлгээний мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан бөгөөд өмч хөрөнгө, мөнгө зарцуулах 62 шийдвэрийг хугацаанд нь байршуулснаар шилэн дансны хэрэгжилт 92,3 хувьтай байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус байгууллагад бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэх алдаа, зөрчилтэй асуудал гараагүй байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгдсэн. Завсрын аудитын явцад асуудлын бүртгэлээр 4 зөвлөмж өгөгдсөн ба биелэлтийг жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дахин хянахад 2 зөвлөмж нь үр дүнтэй хэрэгжсэн тул аудитын тайланд тусгаагүй болно.

Шилэн дансны хэрэгжилт, шилжих үлдэгдлийн зарцуулалтын талаар өгсөн зөвлөмжийг хангалтгүй хэрэгжүүлсэн гэж үзэн энэхүү тайланд тусгаж, зөвлөмж хүргүүллээ.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Тус байгууллага нь 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 1 төлбөрийн акт, 2 албан шаардлагын биелэлтийг 2022 оны 6 дугаар сарын 13-ний өдрийн 03/34 тоотой Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлсэн байна.

Хүснэгт 4. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	1	1,422.6	1	1,422.6	100%
Албан шаардлага	2	29,483.3	2	29,483.3	100%
Зөвлөмж	0	0	0	0	0%
Нийт дүн	3	30,905.9	3	30,905.9	100%

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын тамгын газрын дараагийн аудитаар анхаарал татахуйц асуудал байхгүй.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар санхүүгийн тайланд тайлант оны элэгдлийн зардлыг бодуулаагүйгээс 102,562.7 мянган төгрөгийг алдаатай тайлагнасныг аудитын явцад Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу залрууллаа.

Аудитаар нийт 29,936.4 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс 3,204.4 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 2,812.0 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд албан шаардлага хүргүүлж, 23,920.0 мянган төгрөгийн 2 зөрчилд дахин давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд газрын түрээсийн орлого 2,500.0 мянган төгрөг, газрын дуудлага худалдааны орлогын үлдэгдэл 45.0 мянган төгрөг, усны төлбөрийн 659.4 мянган төгрөг, нийт 3,204.4 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвийн орлогод төвлөрүүлээгүй зөрчил байна

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-д “үр ашигтай байх” зарчимтай нийцэхгүйгээс гадна санхүүгийн тайлангийн “ангилал”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3.4-д “төсөвт төвлөрүүлэх ёстой татварын болон татварын бус төсвийн орлогыг төсөвт дутуу төвлөрүүлсэн эсвэл төвлөрүүлээгүй” бол төлбөрийн акт тогтооно гэсний дагуу шийдвэрлэв.

5.2 Албан шаардлага

Бараа үйлчилгээний зардлаас 2,812.0 мянган төгрөгийг дотоод албан томилолтын зардалд гүйлгэн зарцуулсан зөрчил байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д “Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.3-д “сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнийг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж, бичиг хэрэг, тээвэр шатахуун, дотоод албан томилолт болон холбогдох бусад зардлыг хэмнэх” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “Ангилал”, “Нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх заалт болон МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1.6-д “төсвийг зориулалт бусаар зарцуулсан” бол албан шаардлага хүргүүлэх гэсний дагуу шийдвэрлэв.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой асуудал

1.1.Илрүүлэлт:

Мал амьтадын дансанд бүртгэлтэй 23,920.0 мянган төгрөгийн 280 толгой малын нэг бүрийн үнэ нь 10.0 мянган төгрөгөөс 100.0 мянган төгрөгийн бодит биш үнэлгээтэй, төсвийн хөрөнгийг хэт үнэгүйдүүлж байгаа зөрчил байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д “жинхэнэ хэрэгжилтийн” 5.1.4-д “үнэн зөв байх” зарчим болон Сангийн сайдын 2016 оны 12 дугаар сарын 16-ны өдрийн 411 тоот тушаалаар баталсан “Биологийн хөрөнгө ба түүнээс хүлээн авсан хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт”-ыг мөрдөж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын “Нийцсэн бөгөөд зохистой байх”, “эрх ба үүрэг” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

1.2.Өгсөн зөвлөмж:

Мал амьтадад бодитой үнэлгээ тогтоох, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх.

2. Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

2.1.Илрүүлэлт:

Нягтлан бодох бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, зааварт нийцүүлэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн боловсруулаагүй зөрчил байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.2-д “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага нь нягтлан бодох бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, зааварт нийцүүлэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг баталж, мөрдөж ажиллана.”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.2-д “аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах” гэж заасантай нийцэхгүйгээс гадна санхүүгийн тайлангийн аудитын “Нийцсэн бөгөөд зохистой байх”, “эрх ба үүрэг” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

2.1.2Өгсөн зөвлөмж:

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн боловсруулах

Дээрх акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 6 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА,ЗӨРЧЛИЙН НЭГТГЭЛ

6.1 Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

мянган төгрөгөөр

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуул- сан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс:				Зөвлөмж	
							залруулсан		залруулаагүй			
	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн
Тайлант оны элэгдлийн зардлыг бодуулаагүйгээс 102.562.7 мянган төгрөгийг алдаатай тайлагнасан байна.	1	102,562.7			1	102,562.7	1	102,562.7				
Дүн	1	102,562.7	0	0.0	1	102,562.7	1	102,562.7	0	0.0	0	0.0

6.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

мянган төгрөгөөр

Алдааны товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс:									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	тоо	дүн										
Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд газрын түрээсийн орлого 2.500.0 мянган төгрөг, газрын дуудлага худалдааны орлогын үлдэгдэл 45.0 мянган төгрөг, усны төлбөрийн 659.4 мянган төгрөг, нийт 3.204.4 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвийн орлогод төвлөрүүлээгүй зөрчил байна	1	3,204.4	1	3,204.4								
Бараа үйлчилгээний зардлаас 2,812.0 мянган төгрөгийг дотоод албан томилолтын зардалд гүйлгэн зориулалт бусаар зарцуулсан зөрчил байна.	1	2,812.0			1	2,812.0						
Мал амьтадын дансанд бүртгэлтэй 23.920.0 мянган төгрөгийн 280 толгой малын нэг бүрийн үнэ нь 10.0 мянган төгрөгөөс 100.0 мянган төгрөгийн бодит биш үнэлгээтэй, төсвийн хөрөнгийг хэт үнэгүйдүүлж байгаа зөрчил байна.	1	23,920.0					1	23,920.0				
Нягтлан бодох бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, зааварт нийцүүлэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн боловсруулаагүй зөрчил байна	1	0.0					1					
Дүн	4	29,936.4	1	3,204.4	1	2,812.0	2	23,920.0	0	0.0	0	0.0

6.3 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

мянган төгрөгөөр

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс:					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дүн	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Нийт дүн	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0